Imitativne tendencije kod pokreta celog tela

Tara Radović

Institut za kognitivne nauke, Univerzitet u Osnabriku

Laboratorija za pokret, Centar za ljudski razvoj, Institut Maks Plank, Berlin

Imitacija predstavlja namerno ili nenamerno ponavljanje opaženih pokreta. Nenamerna, automatska imitacija javlja se već u ranom detinjstvu, a kod odraslih je prisutna u vidu imitativnih tendencija. Imitativne tendencije se najčešće ispituju kroz ideomotorno primovanje, gde osoba ima zadatak da izvodi određeni pokret, dok je u pozadini prikazana kompatibilna (npr.ista) ili nekompatibilna (različita) akcija u odnosu na zadatu. Imitativne tendencije se registruju kroz kraće vreme reakcije i manji broj grešaka u slučaju kompatibilnih, dok je obrnuti efekti očekuju u situaciji nekompatibilnih pokreta-primova. Ovakvi efekti su dobijeni u slučaju relativno jednostavnih i izolovanih pokreta prstiju, ruke, ali i složenih pokreta koji uključuju celo telo. Međutim, status komponenti koje čine složenu akciju u imitaciji nije do sad ispitan. Cilj ovog istraživanja je bio da se ispitaju imitativne tendencije pri opažanju različitih komponenti ili podređenih pokreta u odnosu na onaj koji se izvodi. Takođe, ispitali smo uticaj nadređenih pokreta na izvođenje akcije. Zadatak ispitanika je bio da podignu levu ili desnu nogu u zavisnosti od slova prikazanog na ekranu, dok ignorišu primove - slike različitih pokreta u pozadini. Primovi su bili podređene akcije (npr.premeštanje težine), nadređene akcije (npr.korak unapred), ista akcija (podizanje noge), i kontrolni. Svaki tip prima je mogao biti kompatibilan, nekompatibilan ili neutralan u odnosu na akciju koju ispitanik izvodi. Ispitanici su radili zadatak u pozi sedenja i stajanja. Rezultati su interpretirani u okviru dve vodeće teorije imitacije - Teorije kodiranja događaja (Theory of Event Coding) i Teorije imitacije vođene ciljem (Theory of Goal directed action). Takođe, predložen je i novi pristup – Hipoteza Deljenih Komponenti, koja predviđa da intenzitet efekata zavisi od broja deljenih komponenti između opažene i akcije koja se izvodi.

Ključne reči: imitacija, ideomotorno primovanje, teorija kodiranja događaja, teorija imitacije vođena ciljem, hipoteza deljenih komponenti